

DE ETIOPISKA FRIMÄRKENAS HISTORIA

1893—1936

av Ivan Adler

Det afrikanska kejsarriket Etiopiens anrika historia kan följas långt in i forntiden och då symboliska framställningar och bildmotiv ofta förekommer på landets frimärken, är det nödvändigt att känna till huvuddragen i Etiopiens allmänna historia för att rätt förstå sammanhangen ur filatelistisk synpunkt.

Etiopien är en urgammal statsbildning och var känt redan på faraoernas tid. Enligt folktavlan i 1 Mos. 10 födde Ham en son vid namn Kus och denne Kus — berättar etiopierna — hade en son, som hette Etiops, efter vilken landet fick sitt namn. Från mitten av 1600-talet och till våra dagar har Etiopien vanligen kallats Abessinien, vilket namn anses ha uppkommit i samband med en invandrande semitisk stam, benämnd Habaschat. Det ursprungliga namnet Etiopien har på sista tiden åter tagits i bruk och är nu den officiella beteckningen. Enligt traditionen, och därvidlag är etiopierna mycket bestämda, skall även drottningen av Saba ha varit en etiopisk härskarinna, vilken regerade på samma tid som konung Salomo. Från den bibliska historien känner vi till drottningens besök hos den vise monarken och enligt etiopiernas sägner skall den israelitiska förbundsarken ha förts över till Etiopien av Menelik, en son till konung Salomo och drottningen av Saba. Sådana historiska bildmotiv såsom »Salomos tron» och »Lejonet av Juda» förekommer också i samband med speciellt de äldre frimärksemissionerna.

Kejsar Meneliks porträtt efter original gravyren av E. Mouchon. Den användes för Etiopiens första frimärksserie, som trycktes i Paris 1893.

Från att fordom ha varit en stormakt, som behärskade bl. a. Egypten och Arabien — på 500-talet efter Kristus stod Etiopien på höjden av sin makt — gick landet växlande öden till mötes för att vid början av 1800-talet nalkas upplösningen. Inbördesstrider och politisk förvirring hörde till ordningen för dagen. Då framträdde en man, som på ett avgörande sätt skulle komma att inverka på landets öden. Hans namn var Ras Kasa, furste av Kawara. Ras Kasa slog de rivaliserande småfurstarna en efter en, drev ut muhamedanerna ur deras republik Galabat och slog slutligen sin siste medtävlare Ras Ali i ett fältslag i juni 1854. Därpå lät han den etiopiska kyrkans biskop, abuna Salama,

kröna sig till kejsare («Negus Negesti», konungars konung) av Etiopien med namnet *T e o d o r o s* II. Sålunda blev landet enat för första gången på århundraden.

Men vid kejsarens död efter en dramatisk sammandrabbning med engelsmännen under general Napier år 1868, började ånyo kampen om den högsta makten. De tre furstarna Kassai i Tigraj, Gobaze i Lasta och Menelik (sedermera kejsar Menelik) i Schoa var rivaler om kejsarkronan och denna gång avgick furst Gobaze med segern. Han lät den 21 januari 1872 kröna sig till kejsare av Etiopien och antog namnet *J o h a n n e s*. Den nye kejsaren ställdes inför övermänskliga arbetsuppgifter och redan efter tronbestigningen gällde det för honom att dels kuva ett uppror av Ras Adal, furste i Godjam, och dels försöka hindra Egypten från att erövra Etiopien. Kejsaren lyckades med båda dessa uppgifter och efter att ha slagit Ras Adal, vände han sig mot de egyptiska arméerna, som blev i grund slagna, första gången år 1875 vid Gundet och andra gången vid Gura, 6 mil från Massaua, år 1876.

Men år 1887 kom det till förvecklingar med italienarna och år 1889 med mahdisterna. Detta kulminerade i ett fältslag i mars samma år, varvid den etiopiska armén led nederlag och kejsaren blev så svårt sårad, att han kort tid därefter avled.

Fursten i Schoa, Menelik, tog nu makten, slog sina medtävlare och inledde förhandlingar med italienarna, med vilka han till en början stod på god fot. Han blev Etiopiens starke man och lät den 9 mars 1889 kröna sig som Negus Negesti, under namnet *M e n e l i k* II. Den förste Menelik var ju enligt den etiopiska sägnen son till kung Salomo och drottningen av Saba! Kejsar Menelik regerade mellan åren 1889 och 1913. Det var under hans kraftfulla regering som Etiopien fick postverk, telegraf, telefon och moderna vägar samt en järnväg mellan den franska hamnstaden Djibuti och Addis Abeba («Den nya blomman»), kejsarens nya huvudstad.

DET ETIOPISKA POSTVASENDETS FÖRHISTORIA

Före installerandet av ett postverk år 1895 befordrade etiopierna sin korrespondens med specialkurirer de s. k. *méléktegnas*, vilka red på hästar, mulåsnor och kameler eller färdades till fots. Dessa *méléktegnas*, beväpnade med bössor, sablar eller spjut löpte över bördiga höglätter, genom täta snår, de passerade ofruktbara öknar och hade att

kämpa mot vilda djur och fientligt sinnade stammar. Dessa budbärare bar breven synliga och fastsatta på en käpp. — De fick icke ofredas och stod under beskydd av de mäktiga kejsarliga ståthållarna.

Officiella och brådskande budskap sändes med ilbud (stafetter), som hade rättighet till rekvisition. Man var bl. a. skyldig dem fullständig gästfrihet.

Det första postväsendet i Etiopien ordnades av engelsmännen i Massaua den 25 nov. 1867 och räckte till juni 1868. Denna posttjänst utövades på etiopiskt territorium efter Englands fälttåg mot Negus Teodoros, som blev besegrad den 13 april 1868. Under denna tid användes det indiska postverkets frimärken. Egyptierna, under turkisk överhöghet, hade ockuperat provinsen Harrar. Khedivens auktoritet var representerad av Réof Pascha, som år 1876 upprättade ett turkiskt postkontor i Harrar. Till år 1886 begagnade egyptierna de egyptiska frimärkena av emissionerna 1867—1872, som blev överstämplade med en bild föreställande ett malteserkors.

Den schweiziske ingenjören Alfred Ilg befann sig redan 1879 i tjänst hos kung Menelik av Schoa, vilken residerade i sin huvudstad Ankober. Efter Meneliks kröning till kejsare av Etiopien började ett nytt skede för detta vilda bergland, som saknade kommunikationer och där den resande därför utsattes för tusen faror och svårigheter. Ilg drömde om, att via en järnväg kunna förena de bördiga höglänterna med kusten och att ge riket ett ordnat postverk med egna frimärken samt att skapa en förbindelse mellan landets främsta centra med telegraf och telefon.

För att konsolidera sina nya erövringar behövde Menelik framför allt vapen. För att tillmötesgå sin herres önskan ingick Ilg ett avtal med två fransmän, A. S a v o u r é och L é o n C h e f n e u x, som åtog sig att skaffa eldvapen.

Kungen, sedermera Kejsar Menelik, var välvilligt inställd till Ilgs planer och accepterade de flesta av hans moderna idéer. Redan år 1892 upptog kejsaren gynnsamt förslaget att låta trycka frimärken med sitt porträtt som motiv och gjorde sig även förtrogen med tanken att låta bygga en järnväg fram till kusten.

I början av år 1893 gav Ilg i uppdrag åt sin vän Chefneux att beställa gravyren till en serie frimärken hos den då världsberömde gravören E. Mouchon i Paris. Denna första frimärksserie trycktes sedan hos Atelier du Timbre i Paris och omfattade de sju valörerna: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$,

1 och 2 guerch med Kejsar Meneliks porträtt 4, 8 och 16 guerch föreställande det heraldiska »Juda lejon». Brevkort på $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ och 1 guerch trycktes även.

Vidare framställdes 200 stycken block om fyra frimärken, otandade och i valören 1 guerch. Vid Meneliks bild placerades uppe till höger på märket på amhariska språket — dels namnet Ethiopia och dels provinsnamnen Schoa, Harrar, Kaffa och Tigré. En gravyr nummer två med namnen på provinserna Godjam, Sidamo, Wallaga och Djimma blev också graverad men användes aldrig.

I december 1893 avsände M. Chefneux till Ato-Joseph av Galame, etiopiskt konsulatsombud i Djibuti, en låda innehållande 6.300 ark à 150 frimärken av de 7 valörerna, vidare 3.000 brevkort på $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ och 1 guerch och tillika 200 st. s. k. provinsblock. 7.000 ark av den förstnämnda emissionen liksom 5.000 ark lösenfrimärken à 150 frimärken blevo kvarliggande i Paris. Upplaga frimärken och lösenmärken tillhoppa 2.745 miljoner märken.

STADFÄSTELSE OCH GRUNDLÄGGANDE

Det etiopiska postverket blev stadfäst genom ett kejsarligt påbud av den 9 mars 1894. Det var också denna dag, som koncession gjordes för byggande av den etiopiska järnvägen. Ilg fick order att vidta alla erforderliga åtgärder för att upprätta postväsen, telegraf och telefon i riket. För att kunna leda dessa företag till ett gott resultat associerade sig Ilg med Chefneux. I april 1894 sände Ato Joseph frimärksskassakistan med en kamelkaravan lastad med gevär till Ato Marcha, chefen för gränstullen i Guildessa. Sändningen nådde Harrar i juli 1894 och blev på Ilgs order deponerad hos M. Taurin, föreståndaren för den katolska missionen. Franciskanerbröderna i denna mission var frivilligt sysselsatta med att befordra posten mellan Obock, Harrar och Ankober, ett arbete, som också tillhör den postala förhistorien i Etiopien. Sedan 1894 var fransmännen Thual, Drouin och Maillard sysselsatta med byggandet av en telefonlinje mellan Harrar och Entotto. Till dess att arbetena att ordna det etiopiska postväsendet i statlig regi var avslutade, anförtroddes de postala uppgifterna till prästerna i den katolska missionen i Harrar. Till stämplingen av frimärken, som var åsatta privatbrev och som vidarebefordrades av dessa präster, begagnade man en äldre egyptisk makuleringsstämpel.

POSTVERKETS START

De första postala experimenten med försäljning av frimärken företogs i Harrar under januari år 1895. Mr Gattiker, en bror till Fru Ilg, kom till Etiopien från Europa i juni 1895. Han medförde till den katoliska missionen en makuleringsstämpel med etiopiska siffror och en stämpel, försedd med arabiska siffror.

Efter en lyckosam start i den gamla provinshuvudstaden Harrar var det alltså meningen, att det etiopiska postväsendet skulle organiseras i stad efter stad och så småningom även ute på landsbygden.

Men ett hotande moln seglade upp vid horisonten, förmörkade himlen och försenade Ilgs stolta planer. De diplomatiska relationerna med Italien blev alltmer spända. Irritationen gällde formellt tolkningen av det s. k. Ucciali-fördraget.

Den etiopiska texten angav, att Kejsar Menelik kunde begagna sig av Italien vid sina utrikes förbindelser, under det att den italienska tolkningen hävdade, att kejsaren måste använda Italien som mellanhand.

Det retade därför italienarna, att Menelik anlätade franska och brittiska postanstalter för vidarebefordran av den etiopiska utlandsposten. Måttet rågades, när kejsaren gjorde en hänvändelse till Världspostföreningen i Bern om inträde i den.

Kriget blev oundvikligt och kulminerade i det ryktbara slaget vid Adua den 1 mars 1896, där den italienska armén blev slagen. Denna seger skulle för många år framåt förtaga lusten hos Italien och andra stater, som umgicks med erövringsplaner mot Etiopien.

Efter kriget fortsatte Ilg med oförtröttlig energi arbetet att organisera post, telegraf- och telefonanläggningar i riket. På grund av sina förtjänster och stora duglighet erhöll Ilg titeln »Bitwade» — Premiärminister och förblev i fortsättningen kejsarens främsta rådgivare. Ilg vände sig till sin frände Gattiker, som var borgmästare i Zürich, och gav honom i uppdrag att värva tjänstemän från det schweiziska postverket. Med dessa skulle organisationsarbetena i Etiopien fullföljas. Ilg hoppades därigenom kunna hindra upprättande av utländska postkontor i landet. Hans farhågor i den vägen var icke utan skäl.

Arbetena med järnvägen fortskred och den 29 maj 1899 hade man hunnit bygga 34 kilometer från Djibuti på vägen mot Addis Abeba — den nya huvudstaden.

Kejsar Menelik och riksvapnet »Juda lejon» ur 1893 års serie.

De tre första schweiziska posttjänstemännen Muhlé, Wullschleger och Spitzer anlände till Etiopien och organiserade från och med den 22 augusti 1899 en regelbunden postdistribution. Efter hand som järnvägsarbetena fortskred, begagnade sig postkurirerna av den färdiga bandelen för transporten av postsäckar.

Mottagandet och avsändningen av dessa ålåg den katolska missionen i Harrar till år 1904. Vid denna tidpunkt hade järnvägen nått Diré Daua, där Michel öppnade ett etiopiskt postkontor. Vid en företagen revision av frimärksbeståndet erkände Wullschleger att han mottagit följande material från missionen i Harrar: 899 ark av varje valör mellan $\frac{1}{4}$ och 16 guerch, dvs. 6.293 ark och ett kuvert som innehöll 200 block om 4 märken, vilka var otandade och i valören 1 guerch, de s. k. provinsmärkena från de fyra provinserna Schoa, Harrar, Kaffa och Tigré; en stämpel utan datum (med malteserkorset), en stämpel »Harrar» med etiopiska siffror, en dito med arabiska siffror.

100 ark märken, som remitterats till Gattiker är med i de angivna siffrorna. Vid försäljningen av frimärken hade tjänstemannen på den katolska missionsstationen uppburit 150 fullständiga serier av de sju märkena i provision, dvs. 1.050 märken. Av de 200 provinsblocken om fyra märken hade Wullschleger sänt 100 stycken med Harrars inskription till Ato Belhata, Ras Makonnens privatsekreterare. Fyra block hade slutligen Wullschleger använt för egen del eller sålt år 1900.

I slutet av 1899 avled Spitzer av solsting och Wullschleger blev lönnmördad i Harrar i december 1901 av några infödingar från Danakil. För att ersätta W. anlände Michel till Harrar mot slutet av samma år.

Efter denna tidpunkt torde den katolska missionens postala uppdrag inskränkt sig till överförandet av den franska legationens kurirväskor och utväxling av postsäckar. Missionsstationen i Harrar samt Frankrikes vicekonsul där förbjöds mottaga post för vidarebefordran till Europa. Ehuru några avstämplingar torde tyda på motsatsen, blev de franska postkontoren i Addis Abeba, Harrar och Diré Daua icke av någon större betydelse för posttjänsten i Etiopien. Den franska legationen i Addis Abeba eller Diré Daua; efter ankomsten av de schweiziska posttjänstemännen upphörde man att använda dessa stämplarna. Efter att ha avlägsnat ordet »Françaises» begagnade man dock dessa stämplarna vid en senare tidpunkt i Addis Abeba och Diré Daua. Vid världsutställningen i Paris år 1900 såldes i den etiopiska paviljongen den första emissionens märken för att göra propaganda för Etiopien och dess nystartade postverk och järnväg. Efter utställningens slut överlät Chefneux ett resterande frimärkslager i Paris till Maury, som sålde samlingen för 1.50 fr. per sats. I Etiopien noterades priset vid denna tid till 31.75 guerders per sats, vilket nästan exakt motsvarade 4.50 francs, enligt den kurs, som noterades på francs i Addis Abeba och Harrar, 2 thaler = 4.50 francs.

Under det att omloppet av frankerade brev ständigt ökade, minskade försäljningen av frimärken i postluckorna. Detta förhållande hade sin förklaring i att personer, som spekulerade i etiopiska frimärken, köpte dessa i Paris för underkurs och sålde dem i Etiopien med en förtjänst av upptill 3 francs per sats. För att det etiopiska postverket icke skulle lida fler förluster, bestämdes i en förordning av den 18 juli 1901, att de gamla frimärkena icke längre var gällande utan en åsatt kontrollstämpel.

Varje år fram till Etiopiens inträde i U.P.U. utbyttes övertrycken, vilka hade olika innebörd och betydelse. År 1901 försågs märkena med en liten anilinstämpel med landets namn »Ethiopie» på franska språket, 1902 betydde överstämplingen »Bosta» (post), 1903 »Malekath» (brev), i vilken stämpel det första amhariska skrivtecknet blev felaktigt utfört, varför det rättades till i 1904 års påtryck. Åren 1905 och 1906 försågs stämplarna med kejsarens namn, »Menelik», och därvid kan en intressant iakttagelse göras. Vissa kretsar inom högadeln ansåg, att kejsaren gjorde sig alltför beroende av utlandet, särskilt England och Frankrike. Man lanserade parollen: »Etiopien åt etiopierna» och lät till och med utsprida ett rykte, att kejsaren hade avlidit. Detta gjorde

kejsaren uppbragt och för att visa hela sitt folk, att han ännu levde och regerade med all kraft, lät han påstämpla frimärkena från åren 1905—06 med sitt eget namn!

— För att något belysa de svårigheter, som den etiopiska postförvaltningen hade att kämpa med under dessa första år av sin tillvaro, kan följande nämnas. Mellan den nya huvudstaden Addis Abeba och den gamla provinshuvudstaden Harrar ordnades postförbindelsen med uppehåll för postutväxling vid sju poststationer utefter den besvärliga bergsvägen mellan de båda städerna. Dessa stationer var Coulouby, Derou, Koung, Laga-Hardine, Aouara-Malka, Tchoba och Baltchy, vilka var försedda med en posttjänsteman plus fyra väl beväpnade krigare på varje plats, för att trygga postgången och bevaka linjen.

Vid dessa anhalter företogs avstämpling av frankerade brev och man begagnade sig av gummistämplor med stationsnamnen på det franska språket.

År 1902 fick huvudkonvojen vid stationen i Derou en stämpel utan datum med orden »Ya Mangad Bosta» — »Post Routen». Stämpeln i fråga försvann år 1903, då konvojens män blev mördade i Tantalé av den vilda och grymma Danakilisstammen. Denna stämpel blev aldrig ersatt.

Var åttonde dag lämnade postkurirerna åtföljda av mulåsnor, lastade med brev, Harrar och Addis Abeba samtidigt. Ankomsten och avresan kontrollerades telefonledes vid varje station, där män och djur utbyttes. Trots dessa byten tog det 12 à 15 dagar för kurirerna att färdas de 500 km, som vägsträckan utgör mellan de båda städerna.

Genom åverkan på ledningarna blev det ofta avbrott i telegraf- och telefonförbindelserna och dessa skador tog i allmänhet mycket lång tid att reparera. På slätterna vid Aouache kom det elefanhjordar, som vid passerandet gned sin av insekter bemängda hud mot de smäckra stolparna, som blott undantagsvis kunde motstå dessa våldsamma smekningar. De kringströvande stammarna skar ofta ned koppartråden för att tillverka smycken eller att vira sina lansar med den glänsande metallen. Infödda jägare prövade sina eldvapen på de vita porslinsisolatorerna. För att göra slut på detta ofog från infödingarnas sida belade Kejsar Menelik varje åverkan på ledningarna med dödsstraff och han lät hänga några syndare direkt på stolparna med sönderskjutna isolatorer dinglande om halsen. Mången Danakili fick med sitt liv plikta för att gjort smycken av det kejsarliga telegrafverkets koppartråd.

A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5
A6	A7	A8	A9	A10	B6	B7	B8	B9	B10
A11	A12	A13	A14	A15	B11	B12	B13	B14	B15
A16	A17	A18	A19	A20	B16	B17	B18	B19	B20
A21	A22	A23	A24	A25	B21	B22	B23	B24	B25
<hr/>					<hr/>				
C1	C2	C3	C4	C5	D1	D2	D3	D4	D5
C6	C7	C8	C9	C10	D6	D7	D8	D9	D10
C11	C12	C13	C14	C15	D11	D12	D13	D14	D15
C16	C17	C18	C19	C20	D16	D17	D18	D19	D20
C21	C22	C23	C24	C25	D21	D22	D23	D24	D25
<hr/>					<hr/>				
E1	E2	E3	E4	E5	F1	F2	F3	F4	F5
E6	E7	E8	E9	E10	F6	F7	F8	F9	F10
E11	E12	E13	E14	E15	F11	F12	F13	F14	F15
E16	E17	E18	E19	E20	F16	F17	F18	F19	F20
E21	E22	E23	E24	E25	F21	F22	F23	F24	F25

POSTEN VID DE FRÄMMANDE LEGATIONERNA

Före det etiopiska postväsendets start expedierade de utländska legationerna och konsulaten den privata posten, som sändes tillsammans med diplomatisk kurirpost. Fransmännen sände vanligen sin post över Djibuti, där frankering gjordes med frimärken från Franska Somali-kusten.

Engelsmännen expedierade nästan uteslutande sina diplomatiska försändelser via Harrar till Zeila i Brittiska Somaliland, varvid man frankerade med frimärken från denna koloni eller Indien.

Längre fram lät man det etiopiska postverket ta hand om diplomatposten, som frankerades med inhemska märken och försågs med etiopiska makuleringsstämplar. Av misstag hände det någon enstaka gång att den inhemska stämpeln blev åsatt även engelska och franska frimärken.

Efter år 1901 ombesörjde de etiopiska postkontoren även befordran av utlandsposten, enligt ett avtal med Postunionen, på så sätt, att dubbel frankering infördes redan vid brevens avgång från postkontoren. Avsändarna fick alltså frankera sina brev till utlandet med såväl etiopiska som franska eller engelska frimärken.

För att kunna genomföra denna service försågs de etiopiska postanstalterna med frimärken från Djibuti och Obock.

Inkomsten vid försäljningen av frimärken samt avgifterna för telefon och telegraf var avsedda som löner för tjänstepersonal och utgifter för underhåll. Inkomsterna var i början otillräckliga och för att avväga budgeten kunde regeringen endast med svårighet bestrida de nödvändigaste utgifterna. För samtliga postkontor var försäljningen av frimärken tillsammans med inkomsten från telefonnätet fram till mitten av år 1901 knappast 400 thaler per månad, under det att utgifterna överskred 600 thaler.

Generaldirektör J. A. Michel, vid denna tid chef för postverket, saknade duktiga medarbetare, och alldenstund den etiopiska postorganisationen, vilken åtnjöt ringa internationellt anseende, ännu icke hade vunnit inträde i Postunionen, beslöt han att vidta drastiska åtgärder för att komma ur svårigheterna.

1893 års frimärken och lösenfrimärken trycktes i ark om vardera 150 märken. Arken hade odelade vidstående utseende.

Han föreslog kejsaren att tillkalla experter från det franska postverket, vilka skulle omorganisera hela det etiopiska postväsendet och underlätta dess inval i U.P.U. Kejsaren gick med på detta förslag och från Frankrike kallades M. Rocque, som blev generaldirektör för det etiopiska postverket, Maure, som sedermera själv fick samma befattning och Bousson, vilken en tid stannade kvar som rådgivare.

Generaldirektör Maure fick till efterträdare Ato Berhane Marcos, som var av etiopisk härkomst. Den 1 november år 1908 fick Etiopien äntligen sin ansökan om medlemskap i U.P.U. godkänd och denna dag begynte en ny era för det etiopiska postverket.

För att celebrera händelsen beställdes en helt ny serie frimärken från det franska statstryckeriet i Paris och dessa märken, som utkom i febr. 1909, var försedda med den franska inskriptionen »Postes Ethiopiennes» — en filatelistisk nyhet.

Kejsar Menelik hade vid denna tid drabbats av en svårartad paralyse, från vilken han aldrig skulle repa sig. Man vågade dock icke på grund av de politiska förhållandena offentliggöra sakernas rätta tillstånd, man hemlighöll inte blott kejsarens sjukdom utan även hans död år 1913.

Inte förrän hans dotter, prinsessan Zeuditu, kröntes till kejsarinna den 11 febr. 1917, blev det fullständigt klart för folket, att gamle kejsar Menelik hade gått till sina fäder. Mellan åren 1913 och 1917 hade kejsar Meneliks dotterson Ledj Iasu gjort ett misslyckat framträdande som etiopisk kejsare. Hans allmänna oduglighet och muhamedanska sympatier gjorde, att han blev berövad maktställningen.

Från kejsarinnans kröning år 1917 blev hennes syssling Ras Tafari Makonnen — numera Kejsar Haile Selassie I — medregent och den verkliga styresmannen i Etiopien. För att celebrera denna händelse blev en mängd av 1909 års frimärksserier överstämplade med orden »Tafari» och »Zeoditu» i amhariska bokstäver ovanför datum »11/2 1917».

År 1918 beslöt det etiopiska postverket att beställa nya frimärken från det franska statstryckeriet, som traditionsenligt varit leverantör av etiopiska frimärken. Denna gång hade man tagit motiven, huvudsakligen från den etiopiska djurvärlden, och de goda teckningarna hade utförts av inhemska konstnärer. Det franska statstryckeriet måste dock avböja beställningen på grund av det pågående kriget och man beslöt då, att ordern skulle effektueras i ett neutralt land, och lotten föll på Schweiz, som hade vissa kommersiella intressen i Etiopien.

De inhemska teckningarna, som sänts över av den etiopiska regeringen, blev modifierade och utformades av den schweiziske konstnären Walter Plattner. Frimärkena utfördes i boktryck hos den kända firman Busag i Bern och levererades till Addis Abeba i december samma år. En komplett sats består av 15 märken i valörer mellan 1/8 guersch och 10 dollar.

Åren 1920—28 utkom dessa märken med varierande valörövertryck — framför allt blev de höga valörerna på 4, 5 och 10 dollar (thaler) nedstämplade till lägre valörer, som hade större efterfrågan.

— Den 5 sept. 1928 utkom en ny serie frimärken, vilken var beställd hos det franska statstryckeriet i Paris. Bildmotiven var denna gång de båda etiopiska härskarna Kejsarinnan Zeuditu och Ras Tafari och utfördes av de kända franska gravörerna Abel Mignon och A. Delzers. De amhariska texterna på de respektive porträttmärkena lyder i översättning: »Etiopien räcker sina händer till Gud» och »Det segrande lejonet av Juda stam.» Dollartecknet är borttaget och i stället förekommer det mera inhemska klingande uttrycket »Thaler», vilken från och med nu uppdelas i 16 mehalek i stället för guercher.

Kejsar Menelik i husdräkt och kröningskrud ur 1909 års serie, som trycktes i Paris efter teckningar av Victor Marec och gravyrer av E. Dété.

Ras Tafari — sedermera kejsar Haile Selassie I och kejsarinnan Zeuditu ur 1919 års serie tecknad av W. Plattner och tryckt hos Busac i Bern.

Den etiopiska thalern är f. ö. ingenting annat än den österrikiska Maria Theresia Thalern, vilken varit Etiopiens huvudmynt ända fram till våra dagar.

I sept. 1928 invigdes ett nytt posthus i Addis Abeba och för att högtidlighålla denna händelse utgavs de ordinarie frimärkena, försedda med amhariskt övertryck. Den 7 oktober utropades Ras Tafari till etiopisk konung, varvid en ny serie frimärken såg dagens ljus — denna gång överstämplade man Ras Tafaris porträttmärken från 1/9 1928 med en kungakrona i stort format, under vilken man kunde läsa »Negous Teferi» i såväl amharisk som europeisk skrift.

För att celebrera ankomsten av landets första flygplan, vilket beställts av fransmännen i Djibuti och som var den etiopiska regeringens

Kejsarinnan Zeuditu och Negus Tafari (Haile Selassie I) ur 1928 års serie tryckt i Paris med gravyrer av A. Mignon och A. Delzers.

egendom, blev 1928 års ursprungliga frimärksupplagor ännu en gång överstämplade med kraftiga anilinstämplor, föreställande ett stiliserat flygplan, omgivet av en amharisk text: »YeY:me. Aeroplane 10 Nahasie 1921», vilket betyder: »Etiopiska regeringens flygplan, 16 augusti 1928».

— Kejsar Meneliks dotter, den kloka och mycket omtyckta Kejsarinnan Judith (Negeste Negastat Zeuditu) avled den 2 april 1930 (24 Magabit 1922) och redan nästa dag utropade sig hennes syssling Negus Tafari till kejsare av Etiopien under namn av Haile Selassie I. Detta namn betyder »Den treeniges kraft». År 1912 gifte sig dåvarande Ras Tafari med en avlägsen släkting, Wojzero Menen, en dotterdotter till Ras Mikael. Med henne fick kejsaren två söner och tre döttrar. Genom detta giftermål blev tronföljden på huvudlinjen från konung Sahle Selassie tryggad. Sahle Selassie III var farfar till kejsar Menelik II och denna linje anses av etiopierna härstamma från Salomo, Juda konung.

Kejsar Haile Selassie I, som föddes i Harrar den 23 juli 1892, är son till Ras Makonnen, vilken var dotterson till den store Sahle Selassie III, konung av Schoa, Ifat och Galla 1813—1847. Vid tron-tillträdet utkom upplagor av 1928 års emission, försedda med anilin-stämpeltryck »Haile Selassie Ier, 3 avril 1930» och samma mening på amhariska språket.

På kejsarens kröningsdag den 2 nov. 1930 måste man åter igen använda den ordinarie upplagan med nya övertryck: »Haile Selassie, Negus Negesti av Etiopien, 2 november 1930», trots att man beställt särskilda kröningsfrimärken från l'Institut de Gravure i Paris.

På grund av oförutsedda händelser uppstod det dröjsmål i leveransen och märkena anlände till Etiopien först när kröningen var över. På dessa utomordentligt vackra frimärken, utförda i djuptryck, förekommer de gamla etiopiska symbolerna i koncentrerad form: Lejonet av Juda, bärande den gamla kungakronan, vilar med en tass på riksapplet och spiran, under det man skymtar Salomos sköld i bakgrunden.

Nästa serie ordinarie frimärken utkom i juli 1931 och blev även de utförda i djuptryck hos l'Institut de Gravure i Paris. Serien, bestående av tio frimärken, visar bilder av kejsaren och kejsarinnan i krönings-skrud, kejsarens fader, Ras Makonnen, Kejsar Meneliks ryttarstaty i Addis Abeba samt järnvägsbron över Hawaschfloden. För första gången förekommer här beteckningen: »Empire d'Ethiopie». Vid samma tid togs nya luftpostmärken i bruk, en serie om sju märken, vilka skulle användas vid den varje vecka förekommande flygförbindelsen mellan Etiopien och den franska hamnstaden Djibuti.

I september 1935 tog italienarna det s. k. Ual-Ual-intermezzot till förevändning för ett lömskt anfall mot det föga förberedda etiopiska kejsarriket och i april 1936 intågade italienska trupper i huvudstaden Addis Abeba, varefter kejsaren flydde till Europa.

Mussolini lät kora kung Victor Emanuel III till kejsare av Etiopien och kejsar Haile Selassie kunde inte återvända till sin tron förrän i maj månad 1941, då italienarnas sista fäste i Etiopien, Gondar, hade kapitulerat för de brittisk-etiopiska trupperna.

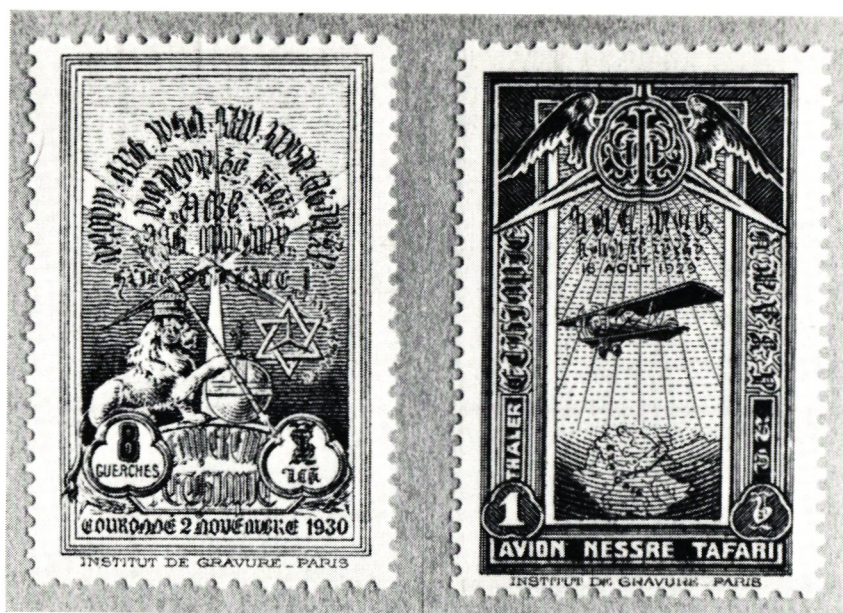
I januari 1936 hann emellertid det etiopiska postverket distribuera en sista tillfällig frimärksserie före kriget och ockupationen. Då utkom nämligen en serie, bestående av fem märken av 1931 års emission,

---

1931 års frimärken utförda i stålgravyr i Paris. Porträtten visar Ras Makonnen, kejsarinnan Menen och kejsar Haile Selassie I i krönings-skrud.

Kröningsfrimärke 1930 och flygpostfrimärke 1931, det senare med en kartbild över Etiopien. Båda utförda i stålgravyr och tryckta i Paris.

vilken försågs med övertryck i de nya centimesvalörerna. Från och med år 1936 delades den gamla thalern upp i 100 centimes, en uppdelning som ännu gäller.

Italienarna förde kriget i Etiopien med stor grymhet. Sålunda bombades värnlösa byar och till och med giftgas kom till användning. Stor materiell skada åstadkoms och en mörk period i Etiopiens postala historia följde. Posthuset i Addis Abeba blev bombat redan på ett tidigt stadium, arkiven förstördes och gamla frimärkslager gingo förlorade. Italienska postfunktionärer övertog de etiopiska företrädarnas platser. Det lilla, som fanns kvar av äldre frimärksupplagor, medfördes av hemvändande italienare och när de etiopiska posttjänstemännen efter ockupationens slut återvände till sina tjänster, fann de allt skövlut.

Detta är förklaringen till att det kejsrerliga postverket i Addis Abeba gärna vill söka kontakt med utländska filatelisterna, vilka, försedda med goda etiopiska frimärkssamlingar och svåråtkomlig litteratur, har vissa möjligheter att hjälpa till att rekonstruera den etiopiska filateliens historia.